

IN DE ANGST RIEP IK DE HEERE AAN, EN DE HEERE
VERHOORDE MIJ IN DE WIJDE RUIMTE.

Psalm 118:5.

Hier hoort ge, waar dat groepje te vinden is. Het zweeft niet in openbare vreugden der wereld, maar angst heet zijn woning of herberg. Hier schildert hij zichzelf, hoe het met hem staat, namelijk dat hij in menigerlei lijden bevangen is, en hij vat hier in het kort (zoals het behoort, wanneer men van een zaak begint te spreken) allerlei lijden als in één bundel tezamen en noemt dat "angst". Doch later zal hij verder vertellen en uitleggen. Hij drukt zich hier uit zoals ik het zou doen, wanneer ik bijvoorbeeld zou zeggen: Ach wat heeft de heilige Paulus niet moeten lijden! Daarbij is dan nog geen bijzonder lijden aangehaald, maar slechts in 't algemeen aangeduid, dat hij heeft geleden, maar nog niet wat hij geleden heeft.

Evenzo wijst hij ook voorshands in het algemeen en kort de troost en hulp van God aan, door te zeggen: "De Heere verhoort mij". Hij wil dus zeggen: Ik moet steeds lijden, maar ik word ook steeds vertroost.

Hoe dat toegaat en wat de troost of de verhooring is, zal hij ook spoedig hierna verder vertellen.

"Angst" is in 't Hebréeuws zoveel als engte, en, naar ik meen, komt het woord "angst" van engte, waarin het iemand bang en wee om het hart wordt, en men als het ware geklemd, gedrukt en geperst wordt, zoals aanvechtingen en ongeluk dit immers doen, naar de spreekwijze: "De wijde wereld was mij te eng". Daarentegen klinkt in 't Hebréeuws de uitdrukking: "In de wijde ruimte" zo, dat evenals de engte of angst droefenis en nood beduiden, "De wijde ruimte"

troost en hulp betekent. Dienovereenkomstig wil dit vers zoveel zeggen als: Ik riep de Heere aan in de nood, en Hij verhoorde mij en hielp mij op troostrijke wijze. Want zoals de nood voor ons een enge ruimte is, die ons bedroeft en beklemmt, zo is de hulp Gods voor ons een wijde ruimte, die ons vrij en vrolijk maakt.

Maar nu moet ge hier de grote kunst en wijsheid van het geloof opmerken, dat het in de nood niet naar hier en naar ginds loopt, alle oren vol klaagt, de vijanden vloekt en scheldt, ook niet tegen God mort: Waarom doet God mij dat aan? Waarom doet Hij het niet anderen aan, die slechter zijn dan ik? Hij geeft ook het vertrouwen op God, die hem zo iets toezendt, niet vertwijfelend prijs, houdt het er daarom ook niet voor, dat God toornig of hem vijandig is, zoals toch ons vlees, de wereld en de duivel met veel nadruk hem trachten diets te maken; maar hij verheft zich tegenover en boven dat alles en kan Gods vaderlijk hart zien door zulk een onvriendelijk voorkomen heen, en de zon waarnemen door zulke ondoorzichtige; dikke, duistere wolken en onweersbuien heen, en hij mag Hem, die hem slaat en Zich zeer streng tegenover hem betoont, van harte aanroepen.

Dat is een kunst boven alle kunst en alleen het werk van de Heilige Geest, de godvruchtige en ware Christenen bekend, maar waarvan de werkheiligen niets weten, ofschoon ze intussen veel van goede werken praten, die ze zelf nooit hebben leren onderscheiden noch zelf hebben gedaan noch kunnen doen. Want voor de menselijke natuur is die kunst een onmogelijkheid: zo spoedig God haar slechts even met enige nood aanraakt, verschrikt en versaagt ze en dan kan ze niet anders denken dan dat

het uit is met de genade en dat er nog alleen
maar toorn bij God tegenover haar bestaat.
De duivel helpt dan daarbij nog een handje mee,
met alle macht en list, totdat hij haar in twij-
fel en treurigheid verdrinkt.

Luther.

IN JEZUS ONTSLAPEN

Het is voorbij - ik zal u niet hervinden.
Alles wat om u riep, is hiermee afgedaan.
Dit is het einde van een veilig samengaan,
waarin wij kinderen waren en elkaar beminden.

Nu gij gestorven zijt, wil ik herdenken,
hoe gij mij liefhadt en gedurig naast mij ging,
hoe ik van u gedurig meer ontving,
dan ik - o, aanklacht - ù kon schenken.

Thans laat gij mij gebroken achter.
Gij gaat u over aan Gods wil.
Het zonlicht op uw mond wordt zachter;
het bonzen van uw bloed staat stil.

Maar dit is mij als troost gegeven,
zoo kalm en vredig sliapt ge in;
dood was voor u geen einde, maar begin
van nieuw en onaanrandbaar leven:

Wat mij verborgen is gebleven,
werd u tot ruimte en gewin.

Wat mij verborgen is gebleven,
werd u tot ruimte en gewin.

Wat mij verborgen is gebleven,
werd u tot ruimte en gewin.

Wat mij verborgen is gebleven,
werd u tot ruimte en gewin.

Wat mij verborgen is gebleven,
werd u tot ruimte en gewin.

Wat mij verborgen is gebleven,
werd u tot ruimte en gewin.

Wat mij verborgen is gebleven,
werd u tot ruimte en gewin.

Wat mij verborgen is gebleven,
werd u tot ruimte en gewin.

Wat mij verborgen is gebleven,
werd u tot ruimte en gewin.

„Zegt der dochter Sions: Zie uw Koning komt tot u” (Matth. 21 : 15). Zonder twijfel, gij komt niet tot Hem, om Hem af te halen: Hij is u te hoog en te ver; met uw kosten, moeite en arbeid kunt gij tot Hem niet genaken. Be-roem u dus niet, alsof gij Hem door uw verdienste en waardigheid tot u gebracht had. Neen, lieve mens! alle verdienste en waardigheid ligt hier terneer, en niets is er, dan enkel onverdienste en onwaardigheid aan uw zijde, enkel genade en barmhartigheid aan Zijn zijde. Hiermee worden verdoemd alle onchristelijke leringen van de vrije wil: *dat wij zouden beginnen en de eerste steen leggen, God zoeken, tot Hem komen, Hem nalopen, en Zijn genade verwerven.* Wacht u, wacht u voor dit vergif! het zijn enkel duivelsleringen, waardoor de ganse wereld verleid is. Eer gij God aanroept of zoekt, moet God van te voren gekomen zijn en u gevonden hebben: *God moet de eerste steen leggen en in u beginnen, opdat gij Hem zoekt en bidt.* Hij is reeds dáár, wanneer gij begint en zoekt; doch is Hij niet daar, zo vangt gij niets aan, dan enkel zonde. Vraagt gij nu, hoe moet men dan beginnen, vroom te worden, of wat moet men doen, opdat God in ons beginne? Antwoord: Ei, hoort gij niet dat geen doen, geen beginnen in u is, om vroom te worden? even zo min als ook het toenemen en voleinden in u is. *Godes* alleen is *beginnen, voortgaan* en *voleindigen.* Alles wat gij begint, is zonde en blijft zonde, het moge glinsteren, zo schoon als het wil; gij kunt niets dan zondigen, doe wat gij wilt.

Zegt gij nu weder: Ei, zo zou ik dan noodzakelijk moeten zondigen, indien ik zonder God enkel uit mijn vrije wil werkte en leefde en de zonde niet kunnen mijden, al deed ik ook wat ik wilde? Antwoord: inderdaad is dat zo, dat gij moet zondigen, indien gij alleen werkt uit uw vrije wil; *want zo gij zelf uit uw vrije wil niet kon zondigen, of iets doen, dat geen zonde was, wat zou u Christus dan van node zijn? Een dwaas was Hij, dat Hij Zijn bloed vergoot om uwer zonde wil, zo gij voor uzelf zo vrij en machtig was, om iets te doen, dat geen zonde was.* Daarom is er geen ander be-gin, vroom te worden, dan dat uw Koning tot u kome en in u beginne.

Gij zoekt niet Hem, Hij zoekt u; gij vindt niet Hem, Hij vindt u; want de predikers komen van Hem, niet van u, hunne prediking komt van Hem, niet van u; uw geloof komt van Hem, niet van u; en alles wat het geloof in u werkt, komt van Hem, en niet van u. Waar Hij niet komt, daar blijft gij wel buiten; en waar geen Evangelie is, daar is geen God, maar enkel zonde en verderf. Daarom, vraag toch niet, waar een beginnen zij, vroom te worden; er is geen beginnen, dan waar deze Koning komt en gepredikt wordt.

Dr. M. Luther.

25. 118 : 24. Dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft:
verheugen wij ons daarover en laat ons
vrolijk zijn!

Dit is de tijd van het Nieuwe Testament: een andere dag dan die, die de lieve zon dagelijks maakt; de Heere Zelf is hier de zon, en maakt deze dag met Zijn schijn en glans. En 't is zulk een dag, dat er geen nacht op volgt; hij licht ook niet in het lichamelijk oog, doch in het hart. 't Is ook niet het licht van het verstand, dat ook een zon is en uiterlijke werken en rechten voor de wereld aanwijst en leert, maar dit licht leert genade, vrede, vergeving van zonden voor God, waarvan geen verstand iets weet. Zo heet dan ook Christus "sol justitiae". Mal. 4 : 2: "U, die Mijn Naam vreest, zal de zon opgaan van gerechtigheid en heil onder Zijn vleugelen". Deze zon zal gerechtigheid aan de dag brengen; dat betekent: van zonden verlossen en aller rechtvaardig maken, die in Hem geloven. En ze zal heil geven of helpen uit de dood allen, die onder Zijn vleugelen of stralen zich begeven en toevlucht zoeken. En zulk een glans is niets anders dan de klaarheid en openbaring van het evangelie in de gehele wereld, welke van Christus uitgaat, schijnt en de harten der gelovigen verlicht, zoals de glans der zon opgaat en de lichamelijke ogen en de uiterlijke wereld verlicht.

En 't is ook een vreugdevolle dag, zoals hij hier roemend zegt: "Laat ons vrolijk zijn"; want zulk een licht en leer van de genade geeft het hart vrede, rust en vreugde in Christus, omdat het daardoor erkent, dat zijn zonden zonder eigen verdienste vergeven zijn, en dat het van de dood is verlost en voortaan eeuwig een genadige Vader door Christus in God heeft, zoals St. Paulus in Rom. 5 zegt: "Nu wij gerechtvaardigd zijn door het geloof, hebben wij vrede met God door onze Heere Jezus Christus" enz. Dan weidt hij daar verder uit over die vreugde en vrede, en stelt in het licht, dat ze ook in droefenis standhouden en moed geven. Van zulk een vreugde en vrede kan geen ongelovige iets afweten; ook niet al diegenen, die ijverig trachten vroom te worden en de zonden te delgen door hun werken; ofschoon ze dit mooie vers bijna uithuilen, vooral op het Paasfeest, als zij vrolijk zijn bij het pannekoeken eten, maar niet om de genade en verlossing van Christus.

Luther.

Daarom laten wij in deze allerergste antichristelijke tijden wijs zijn en ons aan het evangelie vastklampen, dat niet leert, dat ons verstand het licht is, zoals mensen ons kunnen leren, maar ons Christus voorstelt, als Degene, Die wij niet missen kunnen en spreekt: Het Woord, waardoor alle dingen geschapen zijn, is het Leven en dat Leven is het Licht der mensen. Geloof zek, dat het waar is dat Hij het Licht der mensen is, dat zonder Hem er alleen maar duisternis in de mens is, dat hij niet kan weten, wat en hoe hij handelen moet, laat staan, dat hij Gods genade door zijn werken kan verwerven, zoals de dwaze hogescholen met hun afgod, de paus, leren en de gehele wereld verleiden. En opdat Hij het Licht der mensen zou worden, dat is: dat Hij bekend zou worden, is Hij gekomen, heeft Zich lichamelijk en persoonlijk onder hen vertoond en is mens geworden. Toen is het Licht op de kandelaar gezet en de verloren penning heeft niet door zijn werken en licht het licht op de kandelaar nagelopen en gezocht, maar dit licht op de kandelaar heeft de penning gezocht en gevonden met zijn licht, heeft daarenboven het hele huis van deze wereld met de goede bezem gekeerd en in alle hoeken gezocht, zoekt, keert en vindt ook nog tot op de jongste dag.

Dr. Maarten Luther.

Ik heb dikwijls gezegd, dat men nauwkeurig onderscheid moet maken, tussen een *braaf man* en tussen een *Christen*. Wij prijzen het ook, een braaf man te zijn, en er is ook op aarde niets prijzenswaardiger; het is ook zowel Gods gave, als zon en maan, koren en wijn, en alle schepselen. Doch men mengt en brouwt het niet onder elkander, maar late een braaf man zijn lof voor de wereld, en zegge: een braaf man is wel een voortreffelijk en getrouw man op aarde, maar is nog geen Christen, want een Turk of heiden kan het ook zijn (gelijk onder hen dezulken in vorige tijden hoog beroemd zijn geweest); gelijk het dan ook niet anders zijn kan, of onder zoveel bozen moet immers somtijds een brave gevonden worden. Maar hij moge zo braaf zijn als hij wil, zo is hij met deze braafheid echter een Adamskind, dat is, een aards mens, onder zonde en dood.

Dr. M. Luther.

Daarom laten wij in deze allerergste antichristelijke tijden wijs zijn en ons aan het evangelie vastklampen, dat niet leert, dat ons verstand het licht is, zoals mensen ons kunnen leren, maar ons Christus voorstelt, als Degene, Die wij niet missen kunnen en spreekt: Het Woord, waardoor alle dingen geschapen zijn, is het Leven en dat Leven is het Licht der mensen. Geloof zeker, dat het waar is dat Hij het Licht der mensen is, dat zonder Hem er alleen maar duisternis in de mens is, dat hij niet kan weten, wat en hoe hij handelen moet, laat staan, dat hij Gods genade door zijn werken kan verwerven, zoals de dwaze hogescholen met hun afgod, de paus, leren en de gehele wereld verleiden. En opdat Hij het Licht der mensen zou worden, dat is: dat Hij bekend zou worden, is Hij gekomen, heeft Zich lichamenlijk en persoonlijk onder hen vertoond en is mens geworden. Toen is het Licht op de kandelaar gezet en de verloren penning heeft niet door zijn werken en licht het licht op de kandelaar nagelopen en gezocht, maar dit licht op de kandelaar heeft de penning gezocht en gevonden met zijn licht, heeft daarenboven het hele huis van deze wereld met de goede bezem gekeerd en in alle hoeken gezocht, zoekt, keert en vindt ook nog tot op de jongste dag.

Dr. Maarten Luther.

Redaktie:

Ds. D. Chr. Overduin